

- rewitalizacja tras kolejowych i terenów Krośniewickiej Kolei Dojazdowej;
- utrzymanie i opieka nad zabytkami.

A.5. STAN ZAGOSPODAROWANIA GMINY NOWE OSTROWY

5.1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO – GOSPODARCZE

5.1.1. Sytuacja demograficzna

Jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój społeczno - gospodarczy gminy oraz charakteryzujących jej atrakcyjność są mieszkańcy.

Trendy rozwoju ludnościowego stanowią najważniejszą przesłankę oceny szans i możliwości realizacji przyszłych programów rozwoju społeczno - gospodarczego, a także wskazują i określają przyszłe potrzeby gminy w zakresie m. in. nowych mieszkań, obiektów infrastruktury społecznej i technicznej, miejsc pracy, obiektów działalności gospodarczej itp.

Liczbę ludności oraz zmiany w wielkości zaludnienia w gminie Nowe Ostrowy w ostatnich latach przedstawiają poniższe tabele.

Liczba ludności, gęstość zaludnienia i wskaźnik feminizacji w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Ludność		Mężczyźni	Kobiety	
	Ogółem	na 1 km ²		Ogółem	na 100 Mężczyzn
2000	4165	58	1991	2174	109
2005	3960	55	1906	2054	108
2010	3743	52	1799	1944	108
2012	3707	52	1795	1912	107

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane z Urzędu Gminy.

Ogólna liczba ludności całej gminy Nowe Ostrowy pod koniec 2012 r. wynosiła 3707 osób. W porównaniu z 2000 r. w wyniku ubytku migracyjnego (saldo minus 221 osoby) i ubytku naturalnego (minus 237 osób), liczba ludności gminy zmniejszyła się o ok. 11%.

Obecnie pod względem liczby mieszkańców gmina Nowe Ostrowy zajmuje 9 miejsce wśród gmin powiatu kutnowskiego, wyprzedzając gminy: Oporów, Łanięta i Dąbrowice. Mieszkańcy gminy Nowe Ostrowy rozmieszczeni są w 23 miejscowościach należących do 16 sołectw.

Liczba ludności oraz zmiany w wielkości zaludnienia w poszczególnych sołectwach i wsiach gminy Nowe Ostrowy

Sołectwo	Liczba ludności w sołectwie	Miejscowość	Liczba ludności w miejscowości

	2005 r.	2008 r.	2011 r.				
Bzówki	265	258	247	Bzówki	214	208	200
				Nowa Wieś	51	50	47
Grodno	155	166	174	Grodno	155	166	174
Grochów	343	327	317	Grochów	175	158	157
				Grochówek	104	107	101
				Kały	16	17	16
				Kały-Towarzystwo	48	45	43
Imielinek	147	139	128	Imielinek	122	112	101
				Rdutów	25	27	27
Imielno	224	214	219	Imielno	198	190	199
				Błota	26	24	20
Kołomia	97	92	97	Kołomia	97	92	97
Lipiny	119	109	107	Lipiny	119	109	107
Mikształ	200	209	194	Mikształ	137	146	137
				Nowe Grodno	63	63	57
Niechcianów	108	106	103	Niechcianów	108	106	103
Nowe Ostrowy	485	447	456	Nowe Ostrowy	485	447	456
Ostrowy	1168	1121	1072	Ostrowy	336	298	274
				Ostrowy-Cukrownia	832	823	798
Wola Pierowa	301	302	306	Wola Pierowa	301	302	306
Wołodrza	336	329	329	Wołodrza	241	243	244
				Perna	95	86	85
Zieleniec	117	97	105	Zieleniec	117	97	105
RAZEM	4065	3916	3854				

Źródło: Urząd Gminy w Nowych Ostrowach.

Rozmieszczenie mieszkańców na terenie gminy jest równomierne, z wyjątkiem kilku sołectw znajdujących się na obrzeżach gminy, jak np. Błota, Kały, Kały-Towarzystwo, Nowa Wieś. Największą miejscowością są Ostrowy-Cukrownia, znajdujące się w pobliżu tranzytowej trasy komunikacyjnej – drogi krajowej nr 91. Dużą liczbą mieszkańców wyróżniają się również Nowe Ostrowy, Ostrowy, Bzówki, Wola Pierowa, Wołodrza, Grodno, Grochów, Imielno i Mikształ.

W gminie Nowe Ostrowy, podobnie jak w całym województwie od lat obserwuje się spadek liczby ludności. Chociaż w kilku miejscowościach liczba ludności utrzymuje się na tym samym poziomie lub nieco wzrasta, większość miejscowości cechuje spadek liczby mieszkańców.

Powodem takiej sytuacji jest ujemny przyrost naturalny (liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń) oraz ujemne saldo migracji (liczba zameldowań jest mniejsza niż wymeldowań z terenu gminy).

Przyrost naturalny w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2000 r.	46	46	0
2005 r.	34	69	-35
2010 r.	39	67	-28

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Migracje w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
2000 r.	62	81	-19
2005 r.	24	30	-6
2010 r.	30	40	-10

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura wieku mieszkańców w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Liczba ludności			
	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
2000 r.	4125	1001	2387	737
2005 r.	3902	815	2405	682
2010 r.	3704	695	2343	666

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Z powyższej analizy wynika, że wskaźnik salda migracji od lat jest ujemny, co przy ujemnym przyroście naturalnym jest niekorzystną prognozą demograficzną dla rozwoju ludnościowego gminy Nowe Ostrowy. W ruchu migracyjnym mieszkańców znacznie większą aktywność wykazują mieszkańcy miast, których ubywa więcej niż mieszkańców z terenów wiejskich.

Zmiany w strukturze wieku mieszkańców wykazują od dziesięciu lat niezmiennie tendencje dla każdego przedziału wiekowego. Widać sukcesywne zmniejszanie się liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, analogiczny wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz w miarę stabilną, podlegającą niewielkim wahaniom, liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Podsumowując stwierdzić należy, że sytuacja demograficzna gminy, podobnie jak całego woj. łódzkiego, jest niepokojąca i wciąż się pogarsza.

5.1.2. Infrastruktura społeczna

Stan i zakres wyposażenia w obiekty infrastruktury społecznej uzależnione są od

zaludnienia, położenia w strukturach osadniczych, a głównie pełnionej funkcji przez daną jednostkę osadniczą. Podstawowym zadaniem infrastruktury społecznej jest obsługa i zaspokajanie podstawowych potrzeb lokalnych społeczeństwa, dlatego ośrodki wiejskie wyposażone są głównie w usługi elementarne, służące codziennym potrzebom ludności. Usługi ponadpodstawowe pełnią najbliższe ośrodki lokalne (gminne (Nowe Ostrowy, Ostrowy) i powiatowe (Kutno)) zaś usługi wyższego rzędu pełnią ośrodki ponadlokalne (powiatowe (Kutno) oraz wojewódzkie (Łódź)). Miejscowość Ostrowy, pełniąc funkcję ośrodka gminnego, wyposażona jest w podstawowe obiekty administracyjne, gospodarcze i społeczne, związane z ośrodkiem gminnym. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są obiekty o znaczeniu ponadlokalnym.

a) Opieka medyczna

Opiekę zdrowotną zapewnia Niepubliczny Zakłady Opieki Zdrowotnej w Wołodrzy. Obiekt ten świadczy usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistyki (poradnia ginekologiczno-położnicza, internistyczna), stomatologii, badań diagnostycznych i profilaktycznych. Punkty apteczne znajdują się w Wołodrzy i Ostrowach-Cukrowni.

Ze świadczeń zdrowotnych w postaci hospitalizacji mieszkańcy korzystają dzięki Szpitalowi Samorządowemu w Kutnie oraz SPZOZ w Łęczycy. Całodobowe dyżury pełni Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Kutnie z siedzibą w mieście Krośniewice, dysponująca jedną karetką na obszar gminy.

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców, realizowane są programy kreujące politykę zdrowotną, poprawę standardu sanitarnego, poprawę jakości życia mieszkańców i propagowanie zdrowego stylu życia. Między innymi cyklicznie organizowane bezpłatne badania: mammografia, badanie słuchu i wzroku, program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii.

b) Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach zajmuje się opieką, przeciwdziałaniem bezrobociu, profilaktyką i pomocą w problemach alkoholowych. Ośrodek prowadzi szkolenia współfinansowane przez Unię Europejską.

Według danych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego w 2010 r. z pomocy Ośrodka skorzystało 349 rodzin, w tym 984 osób, zaś w 2009 r. - 390 rodzin, w tym 1370 osób. Tendencje spadkowe są również widoczne wśród osób korzystających ze świadczeń. Zasiłek w 2008 r. otrzymywało 279 rodzin, w 2009 r. - 263 rodzin, zaś w 2009 r. już 237 rodzin.

c) Edukacja

Na terenie gminy funkcjonują placówki edukacyjne: Szkoła Podstawowa im. Mieczysława Butler w Ostrowach, Gminazjum im. gen. Władysława Andersa w Ostrowach oraz Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bitwy nad Bzurą w Imielnie. Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2010/2011 uczęszczało 260 dzieci. W szkołach zatrudnionych było łącznie 64 nauczycieli. Do gimnazjum uczęszczało 155 uczniów a pracowało w nim 17 nauczycieli. W ostatnich latach liczba uczniów we wszystkich szkołach znacznie spadła.

W Ostrowach znajduje się przedszkole przyjmujące ok. 40 dzieci. Przy szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne w których, wg informacji z Banku Danych Lokalnych GUS, w 2011 r. sprawowano opiekę nad 46 dziećmi.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne uzupełniają placówki oświatowe w Krośniewicach

i Kutnie. Młodzież uczęszcza na wyższe uczelnie, głównie w większych ośrodkach akademickich (Warszawa, Łódź, Toruń) i do okolicznych uczelni na terenie Włocławka i Kutna.

d) Działalność kulturalna

Na terenie gminy brak gminnego ośrodka kultury oraz punktu informacji turystycznej. Działalność w zakresie kultury i animacji prowadzą placówki oświatowe, świetlica środowiskowa w Ostrowach-Cukrowni oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Nowych Ostrowach wraz z filiami w Grochowie i Woli Pierowej, a także strażnice wiejskie.

Do uroczystości cyklicznie obchodzonych na terenie gminy można zaliczyć: rocznicę uchwalenia Konstytucji 3-go Maja, rocznicę odzyskania Niepodległości przez Polskę, rocznica wybuchu II Wojny Światowej. Organizowane są również festyny, zabawy oraz dożynki gminne.

Kościół parafialny rzymsko-katolicki znajduje się w Ostrowach-Cukrowni, Woli Pierowej, Imielnie i Grochowie, gdzie znajdują się również cmentarze.

W Nowych Ostrowach funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, posiadająca filie w Grochowie i Woli Pierowej. Dysponują one księgozbiorem łącznie w ilości: 27787 woluminów, a z ich usług korzysta 491 czytelników (Bank Danych Lokalnych, 2010 r.). Biblioteki przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na terenie gminy realizowany był do 2008 r. projekt współfinansowany przez Unię Europejską "Wioska internetowa" - kształcenie na odległość na terenach wiejskich, mający na celu zwiększenie dostępu do edukacji, promocję kształcenia przez całe życie oraz zmniejszenie dysproporcji edukacyjnych pomiędzy wsią a miastem. W ramach realizacji projektu utworzone zostało łącznie 20 stanowisk komputerowych w Bibliotece w Nowych Ostrowach.

e) Baza sportowa

Obiekty sportowe na terenie gminy to sale gimnastyczne oraz boiska przy szkołach. W ramach budowy kompleksu Moje Boisko - Orlik 2012 powstało boisko sportowe w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły podstawowej i gimnazjum w Ostrowach. Wielofunkcyjne boisko znajduje się również w Imielnie.

Wyrazem aktywności sportowej mieszkańców jest również działający od 1947 r. na terenie gminy Ludowy Klub Sportowy „Ostrowia”, posiadający ponad stu członków.

f) Organizacje pozarządowe

Współpraca z organizacjami pozarządowymi przyczynia się do integracji lokalnej społeczności. Włączenie ich do realizacji zadań publicznych przyczyni się do umocnienia poczucia społecznej odpowiedzialności oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Na terenie gminy Nowe Ostrowy działają następujące organizacje pozarządowe:

- ♦ Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Nowe Ostrowy z siedzibą w Ostrowach-Cukrowni - wspierającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;

- ♦ Ludowy Klub Sportowy „Ostrowia” - upowszechniający kulturę fizyczną i sport;
- ♦ jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Ostrowach-Cukrowni, Imielnie, Grochowie, Woli Pierowej i Bzówkach – prowadzące działalność zapobiegającą pożarom i chroniącą środowisko, udział w akcjach ratowniczych, a także działalność kulturalno-oświatowa i rozrywkowa;
- ♦ koła gospodyń wiejskich działające w kilku miejscowościach na terenie gminy. Koła Gospodyń Wiejskich nie są wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, działają nieformalnie.

g) Poziom bezpieczeństwa

Kontrolę bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy sprawuje Komisariat Policji w Krośniewicach, podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Kutnie. Liczba przestępstw w gminie w ostatnich latach wzrasta, również tych z udziałem nieletnich. Jednocześnie rośnie wskaźnik wykrywalności, zwłaszcza w przypadku przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu, drogowych, rozbojów i przestępstw gospodarczych.

Na terenie gminy Nowe Ostrowy działa również Straż Gminna. Jest to umundurowana formacja mająca na celu wykonywanie czynności administracyjno-porządkowych w zakresie ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego. Straż działa w strukturze Urzędu Gminy Nowe Ostrowy a obszarem jej działania objęta jest gmina w jej granicach administracyjnych.

Ochotnicza Straż Pożarna ma 5 jednostek na terenie gminy: w Ostrowach-Cukrowni, Imielnie, Grochowie, Woli Pierowej i Bzówkach, zrzeszających łącznie 120 członków. Ze względu na szczególne położenie przy drodze krajowej nr 91, dochodzi tutaj do wielu wypadków które wymagają interwencji Straży Pożarnej. Zwiększone jest także zagrożenie chemiczno-ekologiczne z powodu transportowania drogami krajowymi niebezpiecznych materiałów.

h) Turystyka i rekreacja

Do głównych walorów turystycznych gminy należą:

- zabytkowe zespoły dworsko - parkowe w Grochowie i Imielnie;
- zabytkowe zespoły sakralne w Grochowie, Imielnie i Woli Pierowej;
- zabytkowy zespół zabudowań przemysłowych cukrowni;
- zabytkowe obiekty na terenie gminy ujęte w gminnej ewidencji zabytków;
- zespół kolei wąskotorowej;
- zbiornik wodny w wyrobisku poeksploatacyjnym „Nowe Grodno”;
- leśne rezerваты przyrody: „Świetlista Dąbrowa”, „Perna”, „Ostrowy”, „Bażantarnia”;
- krajobraz rolniczy gminy oraz doliny rzek Ochni i Lubieńki.

Gmina nie ma rozbudowanej bazy turystycznej. Jedyny obiekt gastronomiczny znajduje się w miejscowości Bzówka przy drodze krajowej nr 91. Brak jest obiektów agroturystycznych i rekreacyjnych, pokojów gościnnych, noclegowni, obiektów turystyki konnej. Gmina nie posiada strategii promocji gminy, gminnego centrum informacji turystycznej ani strony internetowej popularyzującej walory turystyczne, brak promocji lokalnych produktów, rolnictwa ekologicznego oraz artystów i twórców ludowych.

„Program uporządkowania ekologicznego obszaru Związku Gmin Regionu Kutnowskiego” wskazuje obszary o potencjalnych dążeniach agroturystycznych, m. in. na terenie gminy Nowe Ostrowy. Ponadto dla Związku Gmin Regionu Kutnowskiego opracowana została Strategia Rozwoju Turystyki, zakładająca rozwój agroturystyki, turystyki pobytowej, weekendowej oraz eko-turystyki.

W zakresie rekreacji na terenie gminy organizowane są festyny, zabawy ludowe i rajdy rowerowe. Przez teren gminy przebiega szlak rowerowy „W Centrum Polski”. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego wskazano też na potrzebę utworzenia na terenie gminy parku kulturowego pod nazwą „Szlakiem kutnowskich kościołów drewnianych”.

5.1.3. Zasoby mieszkaniowe

Podstawowym czynnikiem warunkującym jakość życia mieszkańców są zasoby mieszkaniowe i ruch budowlany. Ze względu na rolniczy charakter gminy, na jej wiejskim obszarze dominują wolno stojące budynki mieszkalne, będące elementem siedliska rolnego. Typowa zabudowa jednorodzinna w zasadzie na terenie wsi nie występuje. Natomiast na terenie największej miejscowości – Ostrów Cukrowni forma budynków mieszkalnych jest zróżnicowana. Występuje budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne jak również zabudowa wielorodzinna w formie bloków z tzw. wielkiej płyty.

Sytuację mieszkaniową ludności oraz zmiany w budownictwie mieszkaniowym charakteryzują niżej przedstawione analizy.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Zasoby mieszkaniowe		
	mieszkania	izby	pow. użyt. w m ²
2002	1371	4366	84583
2005	1375	4391	85173
2010	1378	4408	85494

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	
	jednego mieszkania	na jedną osobę
2003	61,7	20,8
2005	61,9	21,8
2009	62,0	23,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Rosnące zasoby mieszkaniowe przy malejącej liczbie mieszkańców wpływają korzystnie na wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe.

W ciągu ostatnich lat obserwowany był przyrost liczby mieszkań. Nowo budowane mieszkania charakteryzują się korzystniejszą strukturą i są większe pod względem ogólnej

powierzchni użytkowej i liczby izb. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania oraz powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę systematycznie rośnie. Również stan wyposażenia mieszkań w podstawową infrastrukturę techniczno-sanitarną z roku na rok jest coraz lepszy.

Stan wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Rodzaj instalacji techniczno-sanitarnej					
	wodociąg		łazienka		centralne ogrzewanie	
	ilość	% ogółu mieszkań	ilość	% ogółu mieszkań	ilość	% ogółu mieszkań
2003	1231	90	820	60	722	53
2005	1229	89	824	60	726	53
2010	1232	89	827	60	729	53

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tempo budownictwa obrazuje liczba oddanych do użytkowania nowych mieszkań i budynków. Z analizy poniższej tabeli można wywnioskować, że postępuje stopniowy wzrost w budownictwie indywidualnym, natomiast nie oddaje się do użytku żadnych budynków ani mieszkań komunalnych.

Mieszkania i nowe budynki oddane do użytkowania w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Mieszkania		Budynki mieszkalne		Budynki niemieszkalne	
	indywidualne	pozostałe	indywidualne	pozostałe	indywidualne	pozostałe
2000	0	-	-	-	-	-
2003	1	-	-	-	-	-
2005	5	-	4	-	0	-
2007	1	-	1	-	13	-
2009	1	-	1	-	0	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

5.1.4. Gospodarka

a) Podmioty gospodarcze

Podmioty gospodarki narodowej w gminie Nowe Ostrowy wg sektorów

Rok	Ogółem	Sektor publiczny			Sektor prywatny						
		ogółem	państwowe i samorządowe jednostki	spółki prawa handlowego	ogółem	zakłady osób fizycznych prowadzących	osoby fizyczne prowadzące działalność	spółki prawa handlowego	spółki i handlowe	spółdzielnie	stowarzyszenia i organizacje społeczne

			budże- towe			działal- ność gospo- darczą	gospo- darczą				
2000	123	7	5	1	116	94	-	3	-	3	3
2003	164	6	5	-	158	-	137	18	4	2	3
2005	170	7	6	-	163	-	137	18	5	2	6
2007	172	7	6	-	165	-	139	18	5	2	7
2011	170	7	6	-	163	-	132	18	5	2	9

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Nowe Ostrowy według wybranych sekcji w 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym						
		przemysł (sekcja D)	budownictwo (sekcja F)	handel, naprawy (sekcja G)	hotele, restauracje (sekcja H)	transport, gosp. magazynowa (sekcja I)	pośrednictwo finansowe (sekcja J)	obsługa nieruchomości i firm (sekcja K)
województwo łódzkie	191220	26194	21174	67362	4710	14817	8189	23033
powiat kutnowski	6913	564	637	3009	178	443	310	785
gmina Nowe Ostrowy	179	11	24	70	7	9	2	7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Pod względem liczby działających podmiotów gospodarki narodowej wiejska gmina Nowe Ostrowy zajęła w 2011 r. ósme miejsce wśród gmin powiatu kutnowskiego, wyprzedzając gminy wiejskie: Oporów, Łañęta i Dąbrowice, stanowiąc zaledwie 2,2 % ogólnie funkcjonujących podmiotów w powiecie. Świadczy to o typowo rolniczym charakterze gminy i braku warunków do prowadzenia działalności gospodarczej innej niż z zakresu rolnictwa.

W 2010 r. aż 95,8% działających na terenie gminy podmiotów należało do sektora prywatnego. W porównaniu do 2000 r. nastąpił przyrost podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego. Natomiast w ostatnich latach obserwuje się systematyczny przyrost stowarzyszeń i organizacji społecznych. Najwięcej, bo 48,9% spośród podmiotów na terenie gminy w 2008 r. prowadziło działalność z zakresu handlu i napraw, najmniej – 1,1% z zakresu pośrednictwa finansowego. Na terenie miasta działają przedsiębiorstwa z każdej branży, co zapewnia mieszkańcom gminy dostęp do wszelkiego rodzaju usług i produktów. Na terenie gminy natomiast dominują obok gospodarstw rolnych, firmy zajmujące się obsługą rolnictwa – produkcją nawozów, pasz dla zwierząt, naprawy i sprzedaży maszyn rolniczych.

Największym podmiotem gospodarczym prowadzącym działalność na terenie gminy,

jest firma "Barter" S.A. Białystok, mieszcząca się na terenach byłej cukrowni. Firma prowadzi działalność składowo-handlową węgla kamiennego.

b) Rolnictwo

Struktura użytkowania gruntów rolnych i leśnych w gminie Nowe Ostrowy

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Ostrowy	
	pow. w ha	%
grunty orne	4415	61,7
sady	48	0,7
łąki	573	8
pastwiska	213	3
lasy i grunty leśne (w tym zadrzewienia i zakrzewienia)	1364	19,1
pozostałe grunty i nieużytki	543	7,5
powierzchnia ogólna gruntów	7156	100

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Nowe Ostrowy

Największą powierzchnię gminy zajmują użytki rolne, stanowiąc 73,4% powierzchni ogólnej. Wśród gruntów użytkowanych rolniczo największy areał stanowią grunty orne, które zajmują 84,1% powierzchni użytków rolnych w gminie. Trwałe użytki zielone obejmują 15% powierzchni użytków rolnych gminy, zaś sady jedynie 1%. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 19% ogólnej powierzchni gminy. Są to w większości lasy państwowe, znajdujące się w południowej części gminy.

Pod względem struktury użytkowania, w której przeważają użytki rolne, gmina Nowe Ostrowy nie wyróżnia się na tle wiejskich gmin powiatu kutnowskiego. Jednakże na tle gmin z tej części województwa łódzkiego, należy do obszarów o dość dobrych warunkach dla rolnictwa i dość dużej lesistości. Do takiej struktury użytkowania gruntów przyczyniła nie tylko dobra jakość gleb ale i płaskie ukształtowanie terenu, sprzyjające warunki klimatyczne oraz rozwinięty system melioracji, którym pokryty jest prawie cały obszar gminy.

Jakość gleb według klas bonitacji w hektarach (ha) i procentach (%) w gminie Nowe Ostrowy

Klasy bonitacji gleb	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
II	36	0,7
III	547	10,5
IV	2730	52,5
V	1476	28,4
VI i VIz	412	7,9
Razem	5201	100

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Nowe Ostrowy

Wskaźnik bonitacji gleb dla gminy Nowe Ostrowy jest wysoki i wynosi 1,15. Przeważają grunty klasy IV, które zajmują ponad połowę ogólnej powierzchni użytków rolnych – 52,5 %. Gruntów II klasy bonitacyjnej jest 0,7 % z ogólnej powierzchni użytków rolnych, zaś grunty klasy III to 10,5 %. Grunty klasy I w ogóle nie występują na terenie gminy.

Charakterystyka gospodarstw rolnych według siedziby gospodarstwa w gminie Nowe Ostrowy

Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw rolnych	% ogółu gospodarstw rolnych
do 1ha	539	47,2
1-2 ha	148	12,9
2-3 ha	66	5,8
3-5 ha	105	9,2
5-7 ha	74	6,5
7-10 ha	72	6,3
Więcej niż 10ha	138	12,1
ogółem	1142	100

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Nowe Ostrowy

Według danych z Urzędu Gminy Nowe Ostrowy na terenie gminy funkcjonują 1142 gospodarstwa rolne. Dominują gospodarstwa małe do 5ha, stanowiąc 75% wszystkich gospodarstw. Gospodarstw dużych, większych niż 10ha, jest 138 co stanowi 12% wszystkich gospodarstw w gminie. Średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosi 4,6ha.

W produkcji rolnej przeważa uprawa zbóż, które zajmują 69,4 % ogólnej powierzchni zasiewów i uprawy przemysłowe – 14,8 %. Najmniejszą powierzchnię zasiewów zajmują rośliny strączkowe, buraki, rzepak, rzepik i warzywa.

W produkcji zwierzęcej dominuje chów drobiu (aż 47,2% ogółu gospodarstw rolnych). W następnej kolejności jest hodowla bydła (30,9% gospodarstw rolnych) i trzody chlewnej (16,8% gospodarstw).

Podsumowując, w gminie Nowe Ostrowy w rolnictwie zasadniczą rolę spełniają rodzinne gospodarstwa indywidualne. Obok nich znaczącą rolę odgrywają również gospodarstwa powstałe z rozwiązanych PGR-ów w Bzówkach i Ostrowach.

c) Bezrobocie

Wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego na koniec października 2012 r. w powiecie kutnowskim wskaźnik poziomu bezrobocia wyniósł 16,5% (stosunek bezrobotnych do osób aktywnych zawodowo). Ze względu na brak dostępnych danych nie można porównać jak na tle powiatu wygląda wskaźnik bezrobocia dla gminy. Jednak na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2010 r. wynosił w powiecie 11,1% zaś w gminie 15,1%. Na tej podstawie można przypuszczać, że również wskaźnik bezrobocia będzie dla gminy mniej korzystny niż dla powiatu.

Wg danych z powiatowego urzędu pracy bezrobocie najwyższe jest w pierwszych miesiącach roku natomiast spada w okresie letnim i wczesną jesienią. Charakterystycznym jest też fakt, że wyższe bezrobocie występuje u kobiet niż u mężczyzn.

Liczba osób bezrobotnych w powiecie kutnowskim w poszczególnych latach

Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2003	667	311	356
2004	631	291	340
2005	523	242	281
2006	533	255	278
2007	438	188	255
2008	395	170	225
2009	391	179	212
2010	354	162	192
2011	372	159	213
III kwartał 2012	357	146	211

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

Analizując powyższą tabelę łatwo zauważyć, że liczba osób bezrobotnych począwszy od 2003 r. sukcesywnie spada i w ciągu 8 lat zmniejszyła się o ok. 45%. Biorąc pod uwagę fakt, iż spadek liczby ludności w tym samym okresie był relatywnie niższy i nie przekroczył 10%, wskaźnik bezrobocia w gminie spada. Przyczyna tego może mieć jednak negatywne podłoże i wynikać z migracji ludzi w wieku produkcyjnym poza obszar gminy w celu znalezienia pracy.

Bezrobotni o krótkim (do lat 5) stażu pracy oraz osoby które nigdy nie pracowały mają szczególne trudności w znalezieniu zatrudnienia. Najgorsza jest sytuacja kobiet bez doświadczenia zawodowego i ze stażem do 1 roku. Po 20 latach pracy wyraźnie zwiększa się atrakcyjność pracowników, w tym kobiet, które kilkakrotnie rzadziej od mężczyzn pozostają bez pracy. Wynika z tego, że wcześniejsze kłopoty kobiet na rynku pracy mogą mieć związek z potencjalnym a także faktycznym pełnieniem obowiązków wychowawczych.

5.2. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Struktura własności nieruchomości na terenie gminy Nowe Ostrowy

Rodzaj własności	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
Osoby fizyczne	4290,6	59,96
Skarb Państwa	671,2	9,38
Skarb Państwa - Agencja Nieruchomości Rolnych	641,9	8,97
Skarb Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”	1257,3	17,57
Gmina Nowe Ostrowy	113,8	1,59
Parafia Rzymsko-Katolicka	19,3	0,27

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	14,3	0,2
Polskie Koleje Państwowe	72,3	1,01
Marszałek Województwa Łódzkiego	11,5	0,16
Powiat kutnowski	54,3	0,76
Województwo Łódzkie	9,3	0,13
Razem	7155,8	100

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Nowe Ostrowy

Z analizy powyższej struktury własności gruntów wynika, że najczęściej – 59,96% obszaru gminy zajmują grunty osób fizycznych. Znaczną część stanowią grunty Skarbu Państwa (35,92%), w skład których wchodzi grunty Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Lasów Państwowych. W skład gruntów należących do Skarbu Państwa wchodzi również grunty zarządzane przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad, Polskie Koleje Państwowe czy Dyrekcję Okręgową Dróg Publicznych w Warszawie.

Własnością powiatu kutnowskiego na terenie gminy Nowe Ostrowy są drogi powiatowe., natomiast własnością województwa łódzkiego jest droga wojewódzka nr 581.

Do własności gminy Nowe Ostrowy należą przede wszystkim pozostałe drogi publiczne a także grunty na których znajdują się placówki oświatowe, stacje wodociągowe, oczyszczalnie ścieków czy parki. Najwięcej gruntów gminnych znajduje się w miejscowości Ostrowy-Cukrownia i Ostrowy. Znaczna ich część jest też w Imielnie.

5.3. DOTYCHCZASOWE UŻYTKOWANIE I ZAINWESTOWANIE TERENU

5.3.1. Struktura użytkowania gruntów

Struktura użytkowania gruntów w gminie Nowe Ostrowy

Wyszczególnienie	Miasto	
	pow. w ha	%
razem użytki rolne	5249	73,3
w tym:		
grunty orne	4299,5	60
sady	48	0,7
łąki trwałe	573	8
pastwiska trwałe	213	3
grunty rolne zabudowane	114,5	1,6
grunty pod stawami	1	0
razem grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	1364	19,1
w tym:		

lasy	1314,7	18,4
grunty zadrzewione i zakrzewione	49,3	0,7
razem grunty zabudowane i zurbanizowane	322,7	4,5
w tym:		
tereny mieszkaniowe	32,2	0,5
tereny przemysłowe	43,1	0,5
inne tereny zabudowane	10,4	0,2
zurbanizowane tereny niezabudowane	0	0
tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	2,8	0
drogi	162,5	2,3
tereny kolejowe	71,7	1
razem grunty pod wodami	54,6	3,1
w tym:		
powierzchniowymi płynącymi	15,7	0,2
powierzchniowymi stojącymi	38,9	0,5
nieużytki	39,4	0,6
pozostałe grunty	126,3	1,8
powierzchnia ogólna gruntów	7156	100

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Z powyższej analizy struktury użytkowania gruntów wynika, że gmina Nowe Ostrowy jest gminą typowo rolniczą. Spośród użytków rolnych przeważają grunty orne. Niewielką powierzchnię, bo tylko 6,1%, zajmują grunty zabudowane i zurbanizowane. Spośród nich 114,5ha to tereny zabudowane na gruntach rolnych. Znaczną część gruntów zabudowanych i zurbanizowanych stanowią drogi, zajmując powierzchnię 162,5ha. Tereny mieszkaniowe pokrywają tylko 32,2ha a więc 0,5% obszaru gminy. Stosunkowo dużo jak na tę część województwa zajęte jest przez wody stojące i płynące (3,1% powierzchni gminy).

5.3.2. Tereny użytkowane rolniczo posiadające zgodę na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze

Na terenie gminy występują gleby chronione w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W 2004 r. uzyskano zgodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów klasy III o łącznej powierzchni 35,1343 ha położonych na terenie wsi: Nowe Ostrowy, Ostrowy i Imielno, oraz Wojewody Łódzkiego na przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów klas IV o łącznej powierzchni 16,0200 ha z terenu gminy Nowe Ostrowy.

Powyższe zgody dotyczyły terenów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej, produkcyjnej i terenów komunikacyjnych.

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy

Nowe Ostrowy przewidziano rozwój osadnictwa wiejskiego, obejmującego zabudowę zagrodową oraz jednorodziną. Wskazane wyżej zgody w zakresie zmiany przeznaczenia objęły tylko część terenów wskazanych na cele zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej.

5.3.3. Zainwestowanie terenu

Na terenie gminy kształtują się dwa główne ośrodki mieszkalno - usługowe zaspokajające potrzeby mieszkańców: Nowe Ostrowy i Ostrowy-Cukrownia, oddzielone od siebie rozległymi terenami byłej cukrowni. Siedzibą władz gminy oraz Gminnej Biblioteki Publicznej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, placówki pocztowej, stacji kolejowej jest miejscowość Nowe Ostrowy. W bliskim sąsiedztwie znajduje się Gminny Ośrodek Zdrowia w Wołodrzy.

Ostrowy-Cukrownia to miejscowość na terenie gminy charakteryzującą się największą intensywnością zabudowy oraz najbardziej rozbudowanym układem przestrzennym. Miejscowość stanowi lokalny ośrodek usługowy, poprzez zapewnienie usług z zakresu opieki zdrowotnej (punkt apteczny), bankowości, bezpieczeństwa (Ochotnicza Straż Pożarna, Straż Gminna), kultury (świetlica środowiskowa, kościół parafialny wraz z cmentarzem) oraz podstawowych potrzeb bytowych (sklepy, punkty napraw). Bazę usługową uzupełniają zlokalizowane w pobliżu gminne przedszkole oraz szkoła podstawowa i gimnazjum wraz z boiskami sportowymi w Ostrowach. Dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, jednak wyraźnie w przestrzeni miejscowości Ostrowy-Cukrownia zaznacza się osiedle budynków wielorodzinnych z tzw. wielkiej płyty, zlokalizowane w jej zachodniej części.

Obiekty użyteczności publicznej znajdują się też w innych miejscowościach gminy, np. w Imielnie gdzie mieści się Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym i boiskami sportowymi, Ochotnicza Straż Pożarna oraz parafia rzymsko-katolicka. Również w Grochowie i Woli Pierowej znajdują się: filia biblioteki publicznej, Ochotnicza Straż Pożarna i parafia rzymsko-katolicka. Ochotnicza Straż Pożarna znajduje się też w miejscowości Bzówki.

Największe tereny produkcyjne, przemysłowe i składowe gminy znajdują się w Ostrowach-Cukrowni w miejscu byłej cukrowni, w jej sąsiedztwie oraz bezpośrednio przy drodze krajowej. W granicach gminy znajduje się jedna stacja paliw przy drodze krajowej w miejscowości Bzówki.

Strukturę przestrzenną gminy tworzą niewielkie wsie, zlokalizowane wzdłuż dróg, przecinających rozległe tereny rolne. Zabudowa ma formę zagród i tworzy tzw. ulicówki (budynki są skupione wzdłuż dróg, zazwyczaj z przewagą zabudowy po jednej stronie), jak np. we wsiach Bzówki, Lipiny, Nowa Wieś, Grochów, Niechcianów, Imielinek, Zieleniec, Ostrowy i Wołodrza lub jest znacznie rozproszona – wsie Kołomia, Perna, Grochówek. Układ przestrzenny miejscowości Ostrowy-Cukrownia, Nowe Ostrowy i Imielno tworzy sieć przecinających się dróg, wzdłuż których skupia się zabudowa wsi.

W jednolitej agrarnej strukturze gminy wyróżniają się dawne majątki ziemskie: Grochów, Imielno, Mikształ, folwark Bzówki, Kołomia. Zabudowa jest tu bardziej skupiona, a układ przestrzenny oparty na założeniu dworsko-parkowym, z którym sąsiadują zabudowania folwarczne. W pobliżu znajdują się budynki wielorodzinne, tzw. czworaki czy ośmioraki, zbudowane dla pracowników folwarku. Obecnie w dawnych majątkach funkcjonują prywatne gospodarstwa rolne, a budynki folwarczne wykorzystywane są do celów gospodarczych. W czworakach i ośmiorakach znajdują się mieszkania komunalne. Obiekty dworskie w

Grochowie i Imielnie są opuszczone i w złym stanie technicznym, podobnie jest z parkami w ich otoczeniu.

Parki podworskie na terenie gminy stanowią urozmaicenie krajobrazu. Atrakcyjnym elementem w monotonnej strukturze wiejskiego obszaru gminy jest wijąca się zakolami rzeka Ochnia, płynąca z północnego - zachodu na południowy - wschód i jej lewy dopływ Lubieńka.

5.4. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

5.4.1. Położenie

Gmina Nowe Ostrowy położona jest na terenie woj. łódzkiego w powiecie kutnowskim. Graniczy od zachodu z gminą Dąbrowice, od północy z gminą Lubień Kujawski (przynależną do województwa Kujawsko - pomorskiego), od wschodu z gminą Łanięta a od południa z gminami Krośnice i Kutno. Gmina zajmują łącznie 71,56 ha powierzchni.

5.4.2. Rzeźba

Teren gminy położony jest w obrębie makroregionu o nazwie Nizina Południowomazowiecka (wg J. Kondrackiego) - jest ona najniższą częścią nizin mazowiecko-podlaskich, którą cechuje zbieganie się dużych dolin dorzecza środkowej Wisły, oraz w mezoregionie zwanym Równiną Kutnowską, rozciągającą się na północ od Bzury i na południe od doliny Wisły. Gmina należy do Wysoczyzny Kłódzkiej. Obszar gminy to płaska wysoczyzna dennomorenowa przechodząca na wschodzie w szeroką dolinę Ochni, stanowiącą oś hydrograficzną rejonu.

W obrębie Gminy dominuje typ rzeźby o jednostajnym krajobrazie równinnej lub lekko falistej powierzchni zdenudowanej wysoczyzny morenowej. Wysokości bezwzględne kształtują się na poziomie 110 - 130 m n.p.m. Doliny głównych rzek są formami najbardziej zaznaczającymi się w rzeźbie terenu, natomiast doliny ich dopływów są słabo wykształcone, co jest wynikiem nizinnego charakteru rzek głównych.

Dominującym elementem rzeźby tereny gminy jest szeroka, o płaskim dnie dolina rzeki Ochni biegnąca przez środek gminy, z północnego zachodu na południowy wschód. Poza doliną Ochni, jedną z większych jest dolina rzeki Lubieńki – lewobrzeżnego dopływu Ochni.

Formami zaznaczającymi się w rzeźbie terenu są spotykane na powierzchni wysoczyzn niewielkie zagłębienia bezodpływowe typu „oczek”, słabo zarysowane, wklęsłe obniżenia, na ogół włączone w sieć odpływu powierzchniowego.

5.4.3. Budowa geologiczna

Gmina Nowe Ostrowy leży na odcinku kutnowskim Antyklinorium Pomorsko - Kujawskiego, będącego środkową częścią Wału Środkowopolskiego. Odcinek zbudowany jest wyłącznie z osadów jury, głównie wapieni, oraz margli, łupków i piaskowca. Strop tych utworów występuje na głębokości od ok. 67,4 m ppt w rejonie Kajewa do około 87,6 m ppt w rejonie Augustopola.

Zalegające na osadach jurajskich utwory trzeciorzędowe są wykształcone w postaci łańcuchów i piasków różnoziarnistych z wkładkami węgla brunatnego. Strop utworów trzeciorzędowych kształtuje się na głębokości od 17,1 m p.p.t. w Miksztalu do 60,4 m p.p.t.

w Kajewie (miejscowość sąsiadująca od południa z terenem Gminy). Miąższość tych osadów wynosi od około 10,0 m do około 60,0 m. Utwory jury i trzeciorzędu pokryte są ciągłym płaszczem utworów czwartorzędu. Są to głównie osady polodowcowe wykształcone jako gliny zwałowe, ily, mułki zastoiskowe, piaski i żwiry. Tworzą one ciągłą pokrywę o zróżnicowanej miąższości.

W dnach dolin i obniżeń zalegają utwory współczesne, plejstoceny i holoceny. Utwory holoceny w postaci namułków i torfów zalegają na piaskach i żwirach tego samego wieku a całość ww. utworów pokrywają lokalnie osady plejstocenu wykształcone jako gliny zwałowe.

5.4.4. Udokumentowane złoża kopalin oraz tereny i obszary górnicze

Na obszarze Gminy występują udokumentowane złoża kruszywa naturalnego w obrębach Grodno i Mikształ.

Złoże "Grodno Nowe" - udokumentowane zostało w 1976 r. W latach 1977 - 1993 eksploatację prowadziły Kopalnie Surowców Mineralnych Kosmin Sp. z o.o. W 1993 r. sporządzono dodatek do dokumentacji geologicznej, który zawierał rozliczenie zasobów w kategorii C1 + B, w związku z zakończeniem eksploatacji. Stan zasobów (wg Bilansu) na koniec 2011r. wynosił 211 tys. ton. Wyrobisko poeksploatacyjne o głębokości około 10 m jest częściowo zawodnione. Wyrobisko zostało poddane rekultywacji wodnej, stanowi obiekt rekreacyjny. Pozostające w złożu zasoby prawdopodobnie nie będą eksploatowane – złoża do skreślenia z bilansu zasobów.

Złoże "Grodno III" - w aktualne granice udokumentowanego złoża (dodatek nr 1 do dokumentacji) włączono również część złoża Grodno II (obszar II). Zasoby złoża w nowych granicach udokumentowania wynoszą zgodnie z bilansem wg stanu na 31.12.2011 r. 3293 tys. ton. Złoże jest częściowo zawodnione. Wydobywanie kopaliny prowadzone jest w tym rejonie od początku lat 90-tych ubiegłego wieku. Aktualne granice koncesyjne – obszar górniczy „Grodno III – B” (ustanowiony decyzją koncesyjną Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 02.03.2012 r. znak ROV.7422.18.2012.CE), obejmują część złoża o zasobach przemysłowych wg stanu na dzień 31.12.2011 r. w ilości 828 tys. ton. Eksploatacja złoża prowadzona jest obecnie na części działek ewidencyjnych 180/2, 182/5, 182/6, 182/7 i 184/2.

Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 238 249 m², natomiast terenu górniczego 287 929 m². Ważność koncesji upływa z dniem 30.12.2030 r.

Złoże „Grodno II” - udokumentowane w kategorii C1 z rozpoznaniem jakości w kategorii B, dla potrzeb drogowych. Obecnie zasięg przestrzenny złoża został ograniczony dodatkiem nr 1 do dokumentacji. Zasoby złoża, zgodnie z bilansem na koniec 2011 r. wynoszą 173 tys. ton. Jego powierzchnia wynosi 1,39 ha. Złoże nie jest eksploatowane.

Złoże „Grodno IV” - złoża kruszywa naturalnego – piasku, położone w miejscowości Grodno. Złoże nie ma ustanowionego obszaru i terenu górniczego. Wielkość zasobów złoża wg. stanu udokumentowania na dzień 31.12.2011 r. wynosiła 67,0 tys. ton. Jest to złożo

rezerwowe, dla którego przewidziano rolny kierunek rekultywacji.

Złoże „Mikształ” - złoże kruszywa naturalnego – piasku, położone w miejscowości Mikształ. Wielkość zasobów złoża wg stanu na dzień 31.12.2011 r. wynosiła 97,0 tys m³. Jest to złoże rezerwowe, dla którego przewidziano wodny kierunek rekultywacji.

Na terenie Gminy prowadzono badania zwiadowcze dotyczące złóż węgla brunatnego - w części południowo - zachodniej, torfów - dolina Ochni, kruszyw - rejon Grochówka. Obszary uznano jako negatywne (kruszywa), pozabilansowe (węgiel brunatny), bądź niespełniające kryteriów (torfy).

5.4.5. Gleby

Obszar Gminy pokrywają gleby pyłowe, profilem zbliżone do bielcowych, gleby brunatne, czarne i szare ziemy oraz gleby hydromorficzne. Przeważają kompleksy przydatności rolniczej: pszenicy bardzo dobrej i dobrej, żytni bardzo dobrej i dobrej, żytni słabej i bardzo słabej, zbożowo - pastewny mocny, zbożowo - pastewny słaby oraz użytki zielone średnie i słabe.

Większa część Gminy posiada średnie warunki glebowe. Gleby klasy II stanowią 0,5%, III – 9,5%, IV -55,0%, V – 25% i VI -10%. Jak wynika z powyższego zestawienia Gmina charakteryzuje się powszechnością gleb klas IV - V.

Najlepsze kompleksy kl. II-III występują w obrębach: Grochów, Niechcianów, Mikształ, Imielno, Ostrowy, Nowe Ostrowy, Lipiny i Bzówki. Najsłabszą wartość rolniczą mają gleby znajdujące się w części centralnej gminy wzdłuż doliny rzecznej. Należą one do V - VI klasy bonitacyjnej.

W dolinach rzek i obniżeniach terenowych występują użytki zielone kompleksu średniego, wykorzystywane jako łąki i pastwiska, na madach, glebach torfowych, czarnych ziemiach, murszach o zróżnicowanej wartości rolniczej, głównie IV - VI klasy bonitacyjnej.

Gleby II i III klasy bonitacyjnej powinny być użytkowane rolniczo. Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późn. zm.) gleby klas I - III w granicach administracyjnych gminy podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze. W przypadku zmiany przeznaczenia tych gruntów na cele nierolnicze konieczne jest uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Pozostałe gleby na obszarze gminy (klas IV-VI oraz pochodzenia organicznego i torfowiska) nie podlegają obowiązkowi uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, wynikającej z ustaw, o których mowa wyżej.

5.4.6. Wody powierzchniowe

Obszar Gminy leży w całości w zlewni Wisły. Gmina charakteryzuje się gęstą siecią hydrograficzną, począwszy od głównych rzek Ochni i jej dopływu Lubieńki po małe ciek i rowy należące do zlewni rzeki Bzury. Teren gminy odwadniany jest przez rzekę Ochnię (lewobrzeżny dopływ rzeki Bzury), rzeką Lubieńkę (lewobrzeżny dopływ rzeki Ochni) oraz rowy melioracyjne.

Źródła rzeki Ochni znajdują się poza terenem Gminy ok. 5 km na zachód od miejscowości Lubień Kujawski (powiat Włocławek). Rzeka od źródeł do ujścia płynie na południowy - wschód lokalnie tylko zmieniając kierunek. Przepływając przez centralną część

gminy dzieli ją na dwie części. Ochnia uchodzi do Bzury w miejscowości Łęki Kościelne w gminie Krzyżanów. Odcinek rzeki na obszarze gminy Nowe Ostrowy jest uregulowany. Niewielkie przepływy oraz rozległa, płaska dolina minimalizują zagrożenie powodziowe. Najwyższe stany wód występują od lutego do kwietnia, zaś najniższe w czerwcu i sierpniu.

Wody stojące na terenie gminy reprezentowane są przez stawy, mające naturalne zasilanie zarówno z sieci rzecznej jak i z płytkich wód gruntowych. Największa koncentracja stawów występuje w dolinie rzeki Ochni i jej dopływu. Kilkanaście stawów znajduje się przy dawnych zespołach dworsko - parkowych oraz w wyrobiskach poeksploatacyjnych.

Największym zbiornikiem zlokalizowanym, na terenie Gminy jest zbiornik poeksploatacyjny "Grodno" o powierzchni 16,6 ha i pojemności 332,0 tys m³. Zbiornik wskazany jest w Wojewódzkim Programie Małej Retencji jako zagrożony wystąpieniem deficytów wody. Na terenie wsi Perna znajdują się 2 zbiorniki przeciwpożarowe "Leśnictwo Perna" o łącznej powierzchni 4,8 ha i pojemności 43,2 tys m³. Niewielki zbiornik "Kutno III" na Lubieńce, o powierzchni 0,4 ha i pojemności 6,0 tys m³, znajduje się w miejscowości Imielno.

Program Małej Retencji, jak również Plan Nawodnień Rolniczych dla Województwa Łódzkiego wskazują duże zagrożenie suszą glebową. Gmina Nowe Ostrowy znajduje się w I strefie priorytetowej o najpilniejszych potrzebach rozwoju małej retencji, wynikających z niekorzystnych warunków klimatycznych (niedobory opadowe) oraz dużych potrzebach poprawy stosunków wodnych rolnictwa.

5.4.7. Wody podziemne

Obszar Gminy znajduje się w granicach dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: jurajskiego – GZWP Nr 226 Krośniewice - Kutno oraz czwartorzędowego GZWP Nr 225 "Chodecz - Łanięta".

Zbiornik "Krośniewice - Kutno" występuje w utworach górnej jury o charakterze szczelinowo – krasowym. Średnio - ujęcia z tego zbiornika pobierają wodę z głębokości 200 m, a szacunkowe zasoby wody wynoszą około 350 tys. m³/dobę. Zbiornik został utworzony w celu ochrony zasobów wody podziemnej o dużej waloryzacji. Są to wody o małej wrażliwości na wpływ czynników antropogenicznych, położone w dobrze izolowanych strukturach hydrogeologicznych.

Zbiornik "Chodecz - Łanięta" to czwartorzędowy zbiornik międzymorenowy wyznaczony w ośrodku porowym o zasobności 60 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęć.

Północno - zachodnia i środkowa część gminy leżą w granicy Obszaru Wysokiej Ochrony (OWO) i Obszaru Najwyższej Ochrony Wód (ONO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

Na terenie gminy występują dwa poziomy wodonośne: trzeciorzędowy i czwartorzędowy. Piętro trzeciorzędowe posiada łączność hydrauliczną z pięciem czwartorzędowym i górnourajskim, tworząc wspólny czwartorzędowo – trzeciorzędowy system wodonośny. Wody z w/w utworów udokumentowane są dla ujęć wodociągowych w Nowych Ostrowach. Miąższość utworów wodonośnych wynosi od 20-30 m. Ujęcia posiadają ustalone zasoby wód podziemnych w wysokości 170 m³/h („Ostrowy”). Głębokość studni ujmujących w/w poziom wynosi od ok. 20 – 29,5 m. Poziom trzeciorzędowy związany jest z

utworami piaszczystymi należącymi do miocenu. Piętro wodonośne budują piaski drobno i średnioziarniste, lokalnie z domieszką pyłu węglowego. Wody z utworów trzeciorzędowych charakteryzują się podwyższonymi zawartościami żelaza, manganu i średnimi wartościami suchej pozostałości.

Poziom czwartorzędowy stanowią piaszczyste utwory międzymorenowe reprezentowane przez piaski średnio i gruboziarniste. Miąższość utworów wodonośnych wynosi od 10-30 m. Poziom ten eksploatowany jest z otworów studziennych znajdujących się w miejscowościach Ostrowy, Imielno i Grochów na terenie ujęć wody oraz indywidualnych studni na terenie gminy. Ujęcia posiadają wody o ustalonych zasobach eksploatacyjnych w wysokościach 170 m³/h (ujęcie „Ostrowy”), 58 m³/h (ujęcie „Imielno”) oraz 72 m³/h (ujęcie „Grochów”). Głębokość studni ujmujących w/w poziom wynosi od ok. 27,5 – 42,9 m. Wody z utworów czwartorzędowych charakteryzują się podwyższonymi zawartościami żelaza, manganu i średnimi wartościami suchej pozostałości.

Na terenie Gminy przeważają obszary z wodą gruntową zalegającą głębiej niż 1 m p.p.t. Poziom wód gruntowych związany jest z osadami piaszczystymi i piaszczysto - żwirowymi. Najniższy poziom wód gruntowych występuje w strefie koncentracji spływu wód powierzchniowych w obrębie den dolinnych, rzek i cieków. Na terenach obniżen dolinnych pojawiają się okresowe lub stałe zawodnienia i mokradła, utrzymujące się zwłaszcza w okresie roztopów wiosennych. Poziom wód gruntowych o głębokości do 2 m występuje w strefach przydolinnych. Tereny wysoczyzny charakteryzują się ciągłym i głębszym niż 5 m poziomem wód gruntowych (do 10 m p.p.t.). Na gruntach o trudnej przepuszczalności, występujących blisko powierzchni ziemi, może występować płytki poziom wód gruntowych.

5.4.8. Warunki geologiczno – inżynierskie i obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

Utwory powierzchniowe występują na terenie gminy głównie w postaci glin zwałowych i piasków akumulacji lodowcowej z głazami na podłożu gliny zwałowej oraz piasków wodnolodowcowych. W/w utwory, to grunty nośne. Utrudnieniem dla zabudowy mogą być jedynie wody podskórne zalegające lokalnie na płyciej występującym, słabo przepuszczalnym gliniastym podłożu lub wody śródglinowe w obrębie utworów gliniastych.

W dnach dolin i obniżen zalegają utwory współczesne, holoceńskie: piaski rzeczne, utwory torfowe i murszowo - mineralne. Osady te są nasycone wodą podziemną typu aluwialnego, o zwierciadle na głębokości 1 – 2 m pod powierzchnią, a często w warstwie do 1 m p.p.t.. Są to grunty słabonośne lub nienośne z płytko występującym poziomem wód gruntowych, okresowo podmokłe, nie nadające się do bezpośredniego posadowienia fundamentów.

Ze względu na obecność na powierzchni, lub w niekiedy płytkim podłożu, gruntów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych i wiążące się z tym niekorzystne stosunki wodne dla gospodarki rolnej (objawia się to nadmiernym uwilgoceniem warstw gruntów przypowierzchniowych, okresową stagnacją wód na powierzchni oraz miejscami występowaniem nieciągłych poziomów wód w soczewkach śródglinowych lub na wkładkach mułkowych, na różnych głębokościach), niezbędne było przeprowadzenie regulacji stosunków wodnych dla potrzeb rolniczego użytkowania gleb.

Konieczność odwodnień spowodowała, że większość gminy została zmeliorowana siecią drenarską melioracji szczegółowej.

Założone podziemne systemy sieci drenarskich odprowadzające wody gruntowe do zbiorczych rowów melioracyjnych (tzw. kolektorów zbiorczych) są bardzo poważną przeszkodą dla budownictwa kubaturowego. Ich przerwanie dla potrzeb zabudowy może powodować potencjalnie nieustanne podsiąkanie i podtapianie fundamentów budynków.